

Chleb i kielich

To czyńcie na pamiątkę moją

„Melchisedek zaś, król Salemu, wyniósł chleb i wino” — 1 Mojż. 14:18.

W Starym Testamencie można znaleźć wskazówki dotyczące Pamiątki ofiarnej śmierci naszego Pana. Można je dostrzec w trzech etapach życia Józefa po jego przybyciu do Egiptu. (1) Józef w Egipcie początkowo był niewolnikiem w domu Potyfara, dowódcy straży królewskiej. Z czasem zyskiwał coraz większe znaczenie, a Potyfar „powołał go więc na zarządcę domu swego i powierzył mu całe swoje mienie” (1 Mojż. 39:4). (2) Kiedy Józef został fałszywie oskarżony przez żonę Potyfara, doświadczył poniżenia i trafił do królewskiego więzienia faraona. Jednak „Przełożony więzienia nie musiał doglądać tego, co powierzył Józefowi, gdyż Pan był z nim i sprawił, że szczęściło mu się we wszystkim, cokolwiek czynił” (1 Mojż. 39:23). Około dwóch lat później faraon miał dwa sny o siedmiu dobrych i siedmiu złych rzeczech. Józef został wezwany, aby wyjaśnić ich znaczenie, co też uczynił. (3) W rezultacie został wyniesiony na drugie miejsce w hierarchii egipskiej.

Wydaje się, że trzy etapy życia Józefa w Egipcie odpowiadają trzem etapom życia Jezusa: (1) Jako Logos wiernie służył Bogu, co potwierdzają słowa: „bez niego nic nie powstało, co powstało” – Jan 1:3. (2) Następnie uniżył się, wyrzekając się swojej duchowej natury i stając się człowiekiem. W tym czasie żył, pracując dla dobra innych, a ostatecznie oddał swoje życie za Adama i jego potomstwo. (3) Kiedy udowodnił swoją wierność, Ojciec wskrzesił Go do boskiej natury, a On został wyniesiony na drugą najwyższą pozycję we wszechświecie: „Dana mi jest wszelka moc na niebie i na ziemi” (Mat. 28:18).

Podczas pobytu Józefa w więzieniu faraon prawdopodobnie doświadczył poważnych dolegliwości żołądkowych, w związku z czym kazał umieścić swojego piekarza i podczaszego w królewskim więzieniu. Tam obaj zostali oddani pod opiekę Józefa. Pewnej nocy każdy z nich miał sen: podczaszemu śniło się, że wyciskał sok z winogron do pucharu i podawał go faraonowi, natomiast piekarzowi przyśniły się kosze chleba na jego głowie, z których jadły ptaki. Józef zinterpretował oba sny. Trzeciego dnia, w dniu swoich urodzin, faraon podjął decyzję, który z nich był odpowiedzialny za zatrucie pokarmowe: powiesił piekarza, a podczaszego przywrócił do pełnienia funkcji degustatora. Po niemal dwóch tysiącach lat (przaśny)

chleb i owoce winorośli zostały użyte jako emblematy Pamiątki, które Jezus przekazał swoim uczniom.

Chleb i wino dla Abrahama

Jeszcze wcześniej w historii, około czterech tysięcy lat temu, „Melchisedek [*Melekitzedeq*, Król Sprawiedliwości] zaś, król [Jeru]Salemu, wyniósł chleb i wino. A był on kapłanem Boga Najwyższego” (1 Mojż. 14:18). Przyjęcie chleba i wina przyniesionych przez Melchizedeka wiąże symbole Pamiątki z przymierzem Abrahamowym, które zostanie wypełnione dzięki pozaobrazowemu kapłaństwu Melchizedeka. Chleb i wino symbolizowały to, że ciało i krew Jezusa, ofiarowane przez Jego śmierć, były niezbędne do realizacji przymierza Abrahamowego. Św. Paweł również zestawiał Melchizedeka z Jezusem, stwierdzając: „Bez wzmianki o ojcu czy matce, bez rodowodu, bez wskazania początku dni i końca życia – upodobniony zatem do Syna Bożego – pozostaje kapłanem na wieki” (Hebr. 7:3, BP).

W ten sposób zarówno Józef, jak i Melchizedek symbolizują naszego Pana Jezusa, który miał złożyć ofiarę ze swojego ciała i krwi, reprezentowaną przez chleb i kielich (owoc winorośli) podczas Wieczery Pańskiej.

Wino czy sok z winogron?

Od dłuższego czasu toczy się dyskusja na temat tego, czy Jezus wprowadził swoją Wieczere Pańską, używając wina, czy soku z winogron. Obie możliwości mają swoje racjonalne argumenty, które można rozważyć:

Wino (z alkoholem): W lipcowym numerze „Watch Tower” z 1883 roku napisano: „Jeśli chodzi o zwyczaje żydowskie, to raczej obalają one twierdzenie, że winorośl ma właściwości *fermentacyjne*, niż je potwierdzają. Żydzi używają wina podczas Paschy, a zakwas jest usuwany [...]. Sezon winobrania w Palestynie przypadał na wrzesień i październik, a Pascha miała miejsce około sześciu miesięcy później. Wino wyprodukowane w październiku musiało sfermentować przed kwietniem [...]. Jeśli ktoś obawia się spożywania wina podczas upamiętniania śmierci naszego Pana, zalecamy, aby zamiast tego używał soku z rodzynek, który, choć nie jest winem, z pewnością jest „owocem winorośli” (str. 6). W 1904 r. ten sam autor napisał: „Na ile jesteśmy w stanie stwierdzić, to Pan, ustanawiając Pamiątkę, użył do tego celu wina fermentowanego. Niemniej jednak, ze względu na to, że nie mówi On o winie, tylko po prostu o »owocu winorośli« ^[1] oraz dlatego, że nałóg alkoholizmu wywiera tak zły i przemożny wpływ w naszych czasach, wierzymy, że Pan uzna użycie niesfermentowane-

go soku winogronowego lub soku z rodzynek” (*Nowe Stworzenie*, s. 476, przypis).

Wino (niefermentowany sok winogronowy): Samuele Bacchiocchi, jako pierwszy niekatolik, ukończył Gregoriański Pontyfikalny Uniwersytet w Rzymie i zwraca uwagę, że „słowo »wino« w języku angielskim, »vinum« w łacinie, »oinos« w greckim oraz »Yayin« w hebrajskim *były historycznie używane w odniesieniu do soku winogronowego, zarówno sfermentowanego, jak i niesfermentowanego*”^[2]. Bacchiocchi kontynuuje: „Analiza starożytnych świadectw wskazuje, że w przeszłości znano i stosowano co najmniej cztery metody konserwacji niesfermentowanego soku winogronowego: (1) gotowanie soku do uzyskania syropu, (2) oddzielanie fermentowalnej miazgi od soku winogronowego poprzez filtrację, (3) umieszczanie soku w zamkniętych słoikach, które zanurzano w zimnej wodzie, oraz (4) odkażanie słoików z winem przy pomocy siarki przed ich zamknięciem”. Fermentacja wina musi zostać zatrzymana w krytycznym momencie, zanim alkohol utleni się do postaci ketonów, a następnie octu. Autor wcześniej zauważa: „Starożytni pisarze podają, że przechowywanie niesfermentowanego soku winogronowego bywało czasami prostsze niż przechowywanie sfermentowanego wina” (str. 7).

Każdy z nas powinien z całych sił starać się zrozumieć znaczenie „owocu winorośli” oraz „kielicha”, które powinniśmy używać podczas Pamiątki ofiary naszego Pana Jezusa za życie świata. Warto jednak również życliwie podchodzić do innych, niezależnie od tego, czy dzielą oni nasze rozumienie.

Rzeczy ważniejsze

To, co reprezentują emblematy Pamiątki, jest ważniejsze niż same emblematy. Najważniejsze jest, abyśmy skupili się na ofierze naszego Pana Jezusa Chrystusa, który powiedział: „to czyńcie na pamiątkę moją” (1 Kor. 11:24-25). Jezus dodał również: „Bo kto je i pije bez uwzględnienia ciała, je i pije wyrok na siebie” (mowa tu o ciele Chrystusa, które składa się z poświęconych wierzących, 1 Kor. 11:27-30, SNPD). Oznacza to, że każdy z nas musi przyjąć wszystkich, których On powołał.

Apostołowie zmagali się z trudnościami w rozróżnianiu „ciała”. Święty Piotr i jego brat Andrzej musieli wybaczyć Jakubowi i Janowi, którzy pragnęli być najważniejszymi w gronie apostołów. Dziesięciu apostołów musiało okazać miłosierdzie św. Piotrowi, który w ostatnich godzinach życia Jezusa zaparł się Go. Św. Jan i św. Piotr musieli wykazać się zrozumieniem wobec pozostałych, którzy nawet nie próbowali być blisko Niego w tym czasie. Pozostała dziesiątka musiała okazać cierpliwość wobec św. Tomasza, który nie uwierzył w ich relację o tym, że ujrzeli Jezusa po Jego ukrzyżowaniu.

Kiedy rozważamy symbole Pamiątki, warto, aby każdy z nas zadał sobie pytanie: komu z moich braci muszę przebaczyć? Jeśli w moim sercu tkwi uraza do innego omylnego brata lub siostry, muszę zmienić swoje serce. Jeśli nie uda mi się to i nadal odczuwam urazę, powinienem postąpić zgodnie z opisanym przypadkiem w 4 Mojż. 9:9-12 i obchodzić Pamiątkę dopiero trzydzieści dni później, w czternastym dniu drugiego miesiąca hebrajskiego.

Daty Pamiątki

Jak ustala się datę Pamiątki? Współcześni Żydzi obchodzą piętnasty dzień miesiąca Nisan, pierwszy dzień Święta Paschy. Baranek paschalny miał być złożony w ofierze wieczorem 14 Nisan, jednak obecnie nie ma świątyni, w której można by złożyć ofiarę z baranków: „Tylko na miejscu, które Pan, Bóg twój, wybierze na mieszkanie dla swego imienia, składać będziesz ofiarę paschalną wieczorem po zachodzie słońca, o tym samym czasie, kiedy wychodziłeś z Egiptu” (5 Mojż. 16:6). Pan Jezus ustanowił swoją Pamiątkę po zachodzie słońca rozpoczynającym 14 Nisan. Dlatego powinniśmy obchodzić Pamiątkę naszego Pana po zachodzie słońca rozpoczynającym 14 Nisan. W powszechnie używanym dziś kalendarzu gregoriańskim odpowiada to 13 Nisan, po zachodzie słońca. Przez następne trzy dekady Pamiątka będzie przypadała po zachodzie słońca w następujących dniach:

31 marca 2026 r., wtorek
20 kwietnia 2027 r., wtorek
9 kwietnia 2028 r., niedziela
29 marca 2029 r., czwartek
16 kwietnia 2030 r., wtorek
6 kwietnia 2031 r., niedziela
25 marca 2032 r., czwartek
12 kwietnia 2033 r., wtorek
2 kwietnia 2034 r., niedziela
22 kwietnia 2035 r., niedziela
10 kwietnia 2036 r., czwartek
29 marca 2037 r., niedziela
18 kwietnia 2038 r., niedziela
7 kwietnia 2039 r., czwartek
27 marca 2040 r., wtorek
14 kwietnia 2041 r., niedziela
3 kwietnia 2042 r., czwartek
23 kwietnia 2043 r., czwartek
10 kwietnia 2044 r., niedziela
31 marca 2045 r., piątek
19 kwietnia 2046 r., czwartek
9 kwietnia 2047 r., wtorek
27 marca 2048 r., piątek
15 kwietnia 2049 r., czwartek

Każdą datę można zweryfikować, odwiedzając stronę internetową poświęconą kalendarzowi hebrajskiemu pod adresem www.hebcal.com i korzystając z opcji „Date

Converter” (Konwerter dat). W polu po prawej stronie wpisuje się 13 dzień, miesiąc Nisan oraz rok gregoriański, dodając do niego 3760 (np. dla roku 2026: 3760 + 2026 = 5786, bieżący rok hebrajski).

Warto zauważyć, że Pamiątka nigdy nie przypada na poniedziałek, środę ani sobotę. Wynika to z przyjęcia stałego kalendarza żydowskiego, wprowadzonego za czasów Hillela II, około 400 roku, który zapobiega przypadaniu ważnych świąt w sąsiedztwie cotygodniowego sabatu oraz uniemożliwia, aby dni wymagające aktywności fizycznej przypadały na cotygodniowy sabat.

Kolejność, w jakiej Jezus ustanowił Pamiątkę

Ewangelista Łukasz przedstawia wydarzenia „dokładnie kolejno” (sekwencyjnie – Łuk. 1:3), podczas gdy Ewangelisti Mateusz i Marek układają je tematycznie. Dlatego prawdopodobna kolejność podania chleba i kielicha znajduje się w Łuk. 22:14-20.

Ostatnia Wieczerza nie była **właściwą** ucztą paschalną, ponieważ baranki paschalne – a także prawdziwy

Baranek Boży – nie zostały jeszcze zabite. Odbyla się jednak w czasie Paschy, co pozwala na określenie jej jako posiłku paschalnego. Warto również zauważyć, że w tym kontekście słowo „jeść” może odnosić się przede wszystkim do chleba.

Fragment Mat. 26:26-29 po prostu łączy chleb i kielich ze względu na temat [a nie po to, aby wskazać dokładną kolejność wydarzeń – przyp. tłum.]: „wziął Jezus **chleb** i pobłogosławił, łamał i dawał uczniom, i rzekł: Bierzcie, **jedzcie**, to jest ciało moje. Potem wziął **kielich** i podziękował, dał im, mówiąc: **Pijcie** z niego wszyscy; albowiem to jest krew moja nowego przymierza, która się za wielu wylewa na odpuszczenie grzechów. Ale powiadam wam: Nie będę pił odtąd z tego owocu winorośli aż do owego dnia, gdy go będę pił z wami na nowo w Królestwie Ojca mego”.

Zatem każda z tych kolejności powinna być uznawana za właściwą w kontekście obchodzenia Pamiątki naszego Pana.

James Parkinson

^[1] Bacchiocchi zauważa również: „Żydowski historyk Józef Flawiusz, współczesny apostołom, wyraźnie określa trzy kiście winogron, które podczaszy faraona świeżo wycisnął do kielicha, jako „owoc winorośli”. To jednoznacznie potwierdza, że wyrażenie to było stosowane w odniesieniu do słodkiego, niesfermentowanego soku winogronowego” (str. 49).

^[2] S. Bacchiocchi, *Wino w Biblii*, Wydawnictwo Orion plus, 2012 (*Wine in the Bible*, wydanie skrócone, Berrien Springs, MI: Biblical Perspectives, 2002, s. 19 wydania angielskiego).